CYFARFOD COMISIWN DEMOCRATIAETH A FFINIAU CYMRU
A GYNHALIWYD AM 10:00 AM AR 24 MEDI 2025 YN CP2 a thrwy Teams

Yn bresennol: Michael Imperato; Dianne Bevan, Frank Cuthbert, Ginger Wiegand, Bethan Williams Price, Karen Jones

Swyddogion CDFfC a oedd yn bresennol: Shereen Williams (Prif Weithredwr); Tom Jenkins (Pennaeth Arolygon); Mark Pascoe (Pennaeth Iechyd Democrataidd); Roger Ashton-Winter (Uwch Reolwr Polisi Iechyd Democrataidd); Rhydian Fitter (Rheolwr Cyfathrebu ac Ymgysylltu); Ellie Chapman (Swyddog Polisi Iechyd Democrataidd).

Ymddiheuriadau: Bev Smith (Cadeirydd); Frances Duffy; Andrew Blackmore

Amser Dechrau: 10:30
Amser Gorffen: 11:50

1. Datganiadau Buddiannau

1.1. Dim

2. Briff gan y Cadeirydd

2.1. Diolchodd y Dirprwy Gadeirydd i bawb am fynychu'r hyfforddiant Adnoddau Dynol cyn i'r cyfarfod ddechrau a dywedodd y bydd y Prif Weithredwr yn arwain y camau gweithredu o'r cyfarfod.

3. Cofnodion cyfarfod y Comisiwn a gynhaliwyd ar 27 Awst 2025

3.1. **Penderfynwyd** cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 27 Awst 2025 yn gofnod cywir o'r materion a ystyriwyd.

CAM GWEITHREDU: ychwanegu dyddiadau at y cofnod camau gweithredu

4. Materion sy'n Codi

4.1. **Penderfynwyd** derbyn yr Adroddiad yn ei gyfanrwydd gan nodi'r mater i'w drafod yn ddiweddarach yn y cyfarfod, a nodwyd cynnydd wedi'i ddiweddaru ar y materion canlynol hefyd:

4.2. **(Mater 1)** Cafodd y Comisiwn 1 cais Rhyddid Gwybodaeth rhwng 19 Awst 2025 a 17 Medi 2025.

4.3. **(Mater 2)** Mae gwaith ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn parhau gyda chymorth gan GW. Disgwylir i gyfarfod â'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol gael ei gynnal cyn cyfarfod mis Hydref a bydd papur wedi'i ddiweddaru yn cael ei gyflwyno i gyfarfod mis Hydref.

4.4. **(Mater 3)** Gwnaed diwygiadau i'r cynllun ymchwil a disgwylir i elfen y Bwrdd Rheoli Etholiadol (BRhE) o'r cynllun ymchwil gael ei hystyried yng nghyfarfod nesaf y BRhE. Cyflwynir cynllun terfynol i gyfarfod y bwrdd ym mis Hydref i'w gymeradwyo'n derfynol.

4.5. **(Mater 4)** Mae gwaith ar y Cynllun Corfforaethol yn parhau a bydd Cadeiryddion Pwyllgorau yn derbyn adrannau sy'n berthnasol i'w meysydd er mwyn rhoi adborth.

4.6. **(Mater 5)** Recriwtio –
Cafwyd 11 o geisiadau ar gyfer rôl Cadeirydd y Comisiwn. Bydd y panel yn llunio rhestr fer yn ystod yr wythnos i ddod.

Mae'r Comisiwn ar fin recriwtio rôl Cymorth Tîm ac aseswyd bod y Gymraeg yn 'hanfodol' ar ei chyfer.

Mae'r ffurflen dadansoddi swydd ar gyfer yr Uwch Reolwr Llywodraethu a Chyllid wedi cael ei chwblhau'n derfynol a bydd bellach yn cael ei hystyried gan banel Cymorth Graddio a Gwerthuso Swyddi (JEGS). Lluniwyd y rôl i fod ar radd Uwch-swyddog Gweithredol ac fe'i hysbysebir pan fydd y radd wedi'i chadarnhau. Disgwylir i ddeiliad y swydd ddechrau rhwng mis Rhagfyr a mis Ionawr.

Mae'r Comisiwn wedi llwyddo i benodi Uwch Reolwr Etholiadol a fydd yn ymuno fel cyflogai uniongyrchol ar benodiad amser llawn tan 31 Mai 2027.

5. Y Bwrdd Rheoli Etholiadol (BRhE)

5.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig mis Medi 2025 gan Gadeirydd y BRhE ac fe'i **nodwyd**.

5.2. **Nodwyd** y bydd y cyfarfod nesaf yn cael ei gynnal ar 3 Hydref.

5.3. **Nodwyd** bod yr adroddiad sicrwydd cyntaf gan MIAA wedi cael ei rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Bydd y rheolwr prosiect yn paratoi ymateb cofnodedig i'r argymhellion.

5.4. **Nodwyd** yr adroddiad ar brif bwyntiau'r prosiect, gan gydnabod bod y risg wedi'i hasesu'n uchel ar hyn o bryd am dri rheswm:

- Mae 3 System Rheoli Etholiadol wahanol y mae angen eu mewnbynnu i'r platfform ac mae angen mwy o sicrwydd. **Nodwyd** y bydd cyfarwyddyd drafft yn cael ei anfon sy'n mynnu bod awdurdodau lleol yn darparu'r set ddata hon.
- Mae angen mwy o sicrwydd ynglŷn â'r darnau o'r Clwb Democratiaeth.
- Mae strategaeth ymgysylltu wedi cael ei pharatoi ac mae'n aros am gael ei chymeradwyo.

5.5. **Nodwyd** bod y cyfarfod terfynol gyda Swyddogion Canlyniadau a Swyddogion Cofrestru Etholiadol wedi cael ei gynnal ac ni chodwyd unrhyw faterion newydd. Bydd yr holl faterion a godwyd yn cael eu hadrodd i'r Bwrdd a bydd y camau a gymerir yn cael eu cynnwys yn y Flaenraglen Waith.

5.6. **Nodwyd** bod yr ymgynghoriad ar set o gyfarwyddiadau drafft ar gyfer etholiadau'r Senedd wedi dod i ben, ac y bydd y penderfyniad terfynol yn cael ei wneud yng nghyfarfod y BRhE ym mis Hydref.

5.7. **Nodwyd** bod y gofrestr risgiau strategol ddrafft wedi cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac y bydd y BRhE yn ei hystyried yn ffurfiol yng nghyfarfod mis Hydref.

6. Cydnabyddiaeth Ariannol

6.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 17 Medi 2025 gan yr Uwch Reolwr Polisi Iechyd Democrataidd ac fe'i **nodwyd**.

6.2. **Nodwyd** bod yr Adroddiad Blynyddol Drafft ar Gydnabyddiaeth Ariannol wedi cael ei gyhoeddi ar 23 Medi, a bod blaengopi wedi cael ei anfon at Ysgrifennydd y Cabinet dros Dai a Llywodraeth Leol.

6.3. **Nodwyd** bod hyn yn dechrau'r ymgynghoriad ar y cynnydd 6.4% arfaethedig i daliadau i aelodau etholedig prif gynghorau, awdurdodau parc cenedlaethol, awdurdodau tân ac achub, a chyd-bwyllgorau trosolwg a chraffu.

6.4. **Nodwyd** y daw'r cyfnod ymgynghori i ben ar 18 Tachwedd, ac yna y bydd adroddiad ar yr ymatebion yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol. Yn dilyn hynny, bydd y penderfyniadau

terfynol ar gyfer y flwyddyn 26-27 yn cael eu cyhoeddi erbyn diwedd eleni.

7. Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

7.1. Rhoddwyd diweddariad llafar ar gyfer yr eitem hon.

7.2. Nodwyd bod y gofrestr risgiau wedi cael ei harchwilio'n ddwfn yng nghyfarfod diwethaf y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, gan gynnwys risgiau'r BRhE a materion yr oedd y Prif Weithredwr yn berchennog risg ar eu cyfer.

7.3. Nodwyd bod y wybodaeth a oedd yn weddill gan Lywodraeth Cymru ynglŷn â chost adnewyddu wedi cael ei derbyn a'i chyflwyno i Archwilio Cymru.

7.4. Nodwyd y bydd cyfarfod nesaf y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cael ei drefnu rhwng dechrau a chanol mis Hydref yn rhan o'r broses o gymeradwyo'r Cyfrifon Blynyddol.

8. Rheoli Risg

8.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 24 Medi 2025 gan y Rheolwr Cyllid.

8.2. **Nodwyd** bod Cofresr Risgiau Corfforaethol y Comisiwn wedi cael ei hadolygu yn dilyn diweddariadau gan y Comisiwn a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystod yr ychydig fisoedd diwethaf.

8.3. **Nodwyd** bod yr adolygiad diwethaf wedi cael ei gynnal gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Medi, a oedd yn cynnwys archwiliad dwfn o risgiau CR1 ac CR3 y mae'r Prif Weithredwr yn gyfrifol amdanynt.

8.4. **Nodwyd** bod sawl newid wedi'u cynnig, yn cynnwys:

- Ehangu risg CR1 i gynnwys yr holl randdeiliaid. Trafodwyd pwy ddylai'r rhanddeiliaid hyn fod.
- Dylai risg CR3 fod â rheolaeth bresennol ychwanegol sy'n ymdrin â chyngor cyfreithiol a dderbyniwyd.
- Dylai risg CR3 gynnwys cam gweithredu lliniarol ychwanegol sy'n nodi y dylid cynnal archwiliad mewnol o gydymffurfio â chyfrifoldebau statudol y Comisiwn yn rhan o'r archwiliad mewnol

Llywodraethu.

8.5. Trafodwyd deddfwriaeth gyflogaeth newydd sydd yn yr arfaeth, y bydd rhywfaint ohoni'n cael ei gweithredu cyn hir, a ph'un a oes angen ei hychwanegu at y gofrestr risgiau.

8.6. Trafodwyd cyfuno risgiau CR7 ac CR8 oherwydd eu bod yn ymwneud â materion TG tebyg.

9. Adroddiad Cynnydd Arolygon

9.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 17 Medi 2025 gan y Pennaeth Arolygon.

9.2. **Nodwyd** y cafwyd cyngor gan Lywodraeth Cymru ynglŷn â gwneud newidiadau i enwau wardiau etholiadol.

9.3. **Cymeradwywyd** y newidiadau arfaethedig i enwau a gynigiwyd gan gyngor Rhondda Cynon Taf.

9.4. **Cymeradwywyd** y Gorchymyn ar gyfer Rhondda Cynon Taf a bydd yn cael ei gyfieithu a'i gyhoeddi – gan ddod i rym ar gyfer etholiadau lleol 2027.

9.5. **Nodwyd** bod y pwyllgor yn aros am benderfyniad gan Lywodraeth Cymru ar Sir Benfro ac Abertawe. **Nodir** bod Sir Benfro gyda'r gweinidog bellach ac y bydd Abertawe'n cael ei hystyried cyn hir.

9.6. **Nodwyd** y bydd arolygon etholiadol Sir Gaerfyrddin a Bro Morgannwg yn cael eu cyhoeddi ar 2 Hydref ac y bydd yr ymgynghoriadau'n parhau tan 12 Tachwedd.

9.7. **Nodwyd** y bydd yr adroddiad argymhellion terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Comisiwn ar 10 Rhagfyr.

9.8. **Nodwyd** bod arolwg Caerffili wedi cael ei oedi o ganlyniad i'r is-etholiad. Fe'i cyhoeddir ar 27 Hydref a bydd y cyfnod ymgynghori'n parhau tan 7 Rhagfyr. Dyddiad cyfarfod y pwyllgor Arolygon yw 6 Ionawr.

9.9. **Nodwyd** y bydd yr adroddiad argymhellion terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Comisiwn ym mis Ionawr.

9.10. **Nodwyd** bod Blaenau Gwent yn bwriadu cynnal eu harolwg cymunedol eu hunain.

10. Arolwg Cymunedol Sir Gaerfyrddin

10.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 17 Medi 2025 gan y Pennaeth Arolygon ac fe'i **nodwyd**.

10.2. **Cymeradwywyd** yr Arolwg Cymunedol gan y Comisiwn.

11. Strategaeth Gyfathrebu Ddrafft

11.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad dyddiedig 19 Mai 2025 gan y Swyddog Arolygon.

11.2. **Nodwyd** y bydd cynlluniau ar wahân yn cael eu llunio ar gyfer prosiectau manylach, fel cynllun ar gyfer y platfform gwybodaeth am etholiadau a fydd yn cael ei gyflwyno i'r BRhE yr wythnos nesaf.

11.3. Trafodwyd grid byr ym mhob adran er mwyn i aelodau staff weld yn glir beth sydd ei angen ar gyfer pob arolwg.

11.4. Trafodwyd yr adran ar gydnabyddiaeth ariannol a'r adolygiad a gynhelir y flwyddyn nesaf a ph'un a ddylid cynnwys adran benodol am ymgynghoriadau cyhoeddus. Mae hyn yn debygol o gael ei gynllun ar wahân ei hun oherwydd bydd y pwyllgor cydnabyddiaeth ariannol yn edrych arno.

11.5. Trafodwyd cyfeirio at ganllawiau STAR ar gyfathrebu ysgrifenedig.

11.6. Trafodwyd y sianeli a ddefnyddir ar gyfer hysbysebu y telir amdano.

11.7. Trafodwyd cyfeirio ato fel polisi yn hytrach na strategaeth oherwydd ei fod yn fframwaith a fydd yn para am gyfnod hir.

11.8. Trafodwyd llywodraethu a'r hyn y mae angen ei gymeradwyo ar wahân oherwydd bod y BRhE yn gyfrifol amdano yn hytrach na CDFfC.

11.9. Trafodwyd cyfeirio at egwyddorion NOLAN o ran didueddrwydd.

11.10. Trafodwyd defnyddio deallusrwydd artiffisial o fewn deunydd cyfathrebu a'i ystyriaethau moesegol.

11.11. Trafodwyd yr iaith a ddefnyddir wrth sôn am dargedu bylchau o ran y gynulleidfa a gyrhaeddir a ph’un a yw hyn yn cysylltu â’r amcanion cydraddoldeb drafft a’r ymgyrchoedd hysbysebu dilynol.

11.12. Nodwyd y bydd fersiwn wedi’i diweddaru o’r Polisi Cyfathrebu’n cael ei chyflwyno i gyfarfod y Comisiwn.

12. Calendr Digwyddiadau

12.1. **Nododd** y Comisiwn y calendr.

13. Unrhyw Fater Arall

13.1. **Nodwyd** y bydd cyfarfod mis Tachwedd yn cael ei gynnal wyneb yn wyneb.

Dyddiad y Cyfarfod Nesaf: 29 Hydref 2025